

พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในภาคกลาง

นางสุดาวรรณ กันษมิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-113-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16756137

FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION IN THE CENTRAL REGION

Mrs.Sudawan Khuntamitr

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Physical Education
Graduate school
Chulalongkorn University

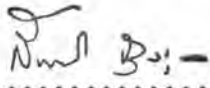
1995

ISBN 974-632-113-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง
โดย นางสาววรรณ ชันชมิตร
ภาควิชา พลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี ชวีญบุญจัน

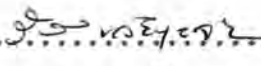

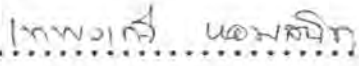
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กงสุวรรณ)

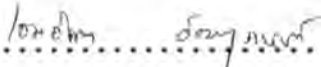
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลาวัลย์ สุกกรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี ชวีญบุญจัน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวดี หอมสนิท)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทินย์ศิริ กาญจนवासี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายใต้กรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงอย่างเดียว

สุดาวรรณ ชินธมิตร: พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง (FOOD
CONSUMPTION BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION IN THE CENTRAL REGION) อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์
ดร.รัชณี ขวัญบุญจันทร์, 143 หน้า ISBN 974-632-113-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการ
บริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ ในภาคกลางและเพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภค
อาหารของนักเรียนตามตัวแปรที่ตั้งของโรงเรียน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจาก
กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม-
ศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง จำนวน 500 คน เป็นนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล
หรือสุขาภิบาล 250 คน และนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล 250
คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 500 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "t"

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมี
ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำในเรื่อง อาหารที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต อาหารที่ช่วยให้กระดูก
และฟันแข็งแรง อาหารหญิงหลังคลอด ประโยชน์ของผักและผลไม้ที่มีสีเหลือง ปริมาณน้ำที่ร่าง
กายต้องการในหนึ่งวัน อาหารที่มีสารบอแรกซ์ นักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือ
สุขาภิบาลและนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีความรู้เกี่ยวกับการ
บริโภคอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน
เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีความรู้ดีกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล
2. นักเรียนมีทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดี นักเรียนในโรงเรียนที่
ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลและนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล
มีทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดี นักเรียนในโรงเรียน
ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลและนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล
มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียน
ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีการปฏิบัติดีกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอก
เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล

ภาควิชา.....พลศึกษา
สาขาวิชา.....สุขศึกษา
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิสิต.....(สุดาวรรณ ชินธมิตร)
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....รองศาสตราจารย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C641685 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS/ STUDENTS/ THE CENTRAL REGION/
LOCATION OF SCHOOL

SUDAWAN KHUNTAMITR: FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA
SIX STUDENTS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE
NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION -IN THE CENTRAL REGION
THESIS ADVISOR: ASSO.PROF. RAJANEE QUANBOONCHAN, Ph.D. 143 pp.
ISBN 974-632-113-7

The purposes of the research were to study and to compare the knowledge, attitudes and practices concerning food consumption of Prathom Suksa Six students under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission in the Central Region. The independent variable was the school locations.

Questionnaires were developed by the researcher. All 500 subjects were divided into two groups, each group was composed of 250 students from schools inside and outside the municipal/sanitary areas. All questionnaires were obtained and then analyzed in terms of percentages, means and standard deviations. A t-test method was also applied to determine the significant differences.

The findings were as follows:

1. The students' knowledge was at the moderate level. Students' knowledge under standard were: food helps to grow up, food makes bone and teeth strong, food for postpartum, the advantages of vegetables and yellow fruits, the amount of water that body wants per day and food contains borax. There were statistically significant differences at .05 level on food consumption knowledge between students from schools inside and outside municipal/sanitary areas. The knowledge of students from schools inside municipal/sanitary areas was better than those from school outside municipal/sanitary areas.

2. The students' attitudes were at good level. There were no statistically significant differences at .05 level on food consumption attitudes between students from schools inside and outside municipal/sanitary areas.

3. The students' practices were at good level. There were statistically significant differences at .05 level on food consumption practices between students from schools inside and outside municipal/sanitary areas. The practices of students from schools inside municipal/sanitary areas were better than those from schools outside municipal/sanitary areas.

ภาควิชา..... พลศึกษา.....

สาขาวิชา..... สุขศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิสิต..... ศุภวราณี ไนรมิทธิ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.จ.ว.บุญจันทร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. รัชนี้ ฐวัญบุญจัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจ ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม จนสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่และครูใหญ่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และต้องขอขอบใจนักเรี้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ช่วยสนับสนุนเงินทุนวิจัย เป็นจำนวนเงิน 6,400 บาท ขอขอบคุณการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยที่สนับสนุนหนังสือเกี่ยวกับไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้าเป็นจำนวน 500 เล่ม และขอขอบคุณบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ที่สนับสนุนหนังสือนิทานเพื่อสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม เป็นจำนวน 300 เล่ม เพื่อให้ผู้วิจัยนำไปมอบให้ห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ ที่ไปเก็บข้อมูล เพื่อใช้เป็นสื่อทางการศึกษาแก่เด็กนักเรียน

นอกจากนี้ขอขอบคุณผู้ที่มีได้กล่าวนามถึง ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านต่าง ๆ

คุณความดีทั้งหลายที่เกิดจากการทำการศึกษาวิจัยและที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่ คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัย

สุดาวรรณ ชันชมิตร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
	ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม.....	9
	แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร.....	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย.....	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ.....	26
	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	32
	การสุ่มตัวอย่าง.....	32
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
	การสร้างแบบสอบถาม.....	33
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	69
รายการอ้างอิง.....	94
ภาคผนวก.....	104
ประวัติผู้เขียน.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	41
2 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่ง ชาติ ในภาคกลาง จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน.....	49
3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ด้านความรู้เกี่ยวกับการ บริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง จำแนกตามเขตที่ตั้ง.....	51
4 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใน ภาคกลาง จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน.....	55
5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการ บริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง จำแนกตามเขตที่ตั้ง.....	57
6 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใน ภาคกลาง จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน.....	61
7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการ บริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง จำแนกตามเขตที่ตั้ง.....	63
8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ด้านความรู้ ทัศนคติและการ ปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง จำแนกตามเขตที่ตั้ง.....	67
9 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	114
10 แสดงค่าความชุก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อกระทงในแบบสอบถาม ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร.....	120
11 แสดงการเปรียบเทียบระดับคะแนนจากเกณฑ์การประเมินของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.....	122